

↓
 Využite iteračných metód pre riešenie problému
 spätnoväzobného optimálneho riadenia

- Algoritmy riadenia NDS-ROBOTOV môžeme v zásade rozdeliť na kinematické a dynamicke.
- Kinematické algoritmy → neuvažujú explicitne dynamiku robota; predpokladá sa, že generované požadované časové priebehy dráhy, rýchlosťi, zrychlenia sú exaktne sledované servomechanizmami.
- Dynamicke metódy riadenia → vychádzajú z modelu dynamiky robota a pre určenie POR akbo SOR využívajú známe metódy TAR (Model BASED Control)
Ciel: Aplikačia algoritmov POR a SOR na riadenie NDS-robot.

7.1 Popis NDS-robot

- uvažujeme robot s kinematickou štruktúrou (str. 146 - obr. 5.13), ktorého model dynamiky v stavovom priestore má tvar:

$$\dot{x}_1(t) = x_2(t)$$

$$\dot{x}_2(t) = \frac{m_b}{m_r} x_1(t) \cdot x_4^2(t) + \frac{K_1}{m_r} \cdot u_1(t)$$

$$\dot{x}_3(t) = x_4(t)$$

$$\dot{x}_4(t) = -\frac{2m_b x_1(t) \cdot x_2(t) \cdot x_4(t)}{I_{23} + m_b x_4^2(t)} + \frac{K_2}{I_{23} + m_b x_4^2(t)} \cdot u_2(t)$$

} (7.1)

$$\text{kde } m_b = m_2 + m_1; \quad m_r = m_{rr} + m_b + m_{21}$$

$m_2 = 35 \text{ kg}$ - hmotnosť závažia,

$m_1 = 52 \text{ kg}$ - hmotnosť úchopovej hlavice a ramena

m_{rr} - redukovaná hmotnosť elektromotora prenosov,

m_{21} - hmotnosť motorov v ramene a časti ramena,

K_1, K_2 - konštanty akčných veličín

$$I_{23} = I_r + (m_2 + m_3 + m_4) \cdot r_0^2, \quad I_r \text{ - redukovaný moment zotváracnosti}$$

Výber stavových veličín:

$$x_1(t) = r [\text{m}] \quad ; \quad x_2(t) = \frac{dr}{dt} [\text{m.s}^{-1}]$$

$$x_3(t) = \varphi [\text{rad}] \quad ; \quad x_4(t) = \frac{d\varphi}{dt} [\text{rad.s}^{-1}]$$

$r \rightarrow$ výška ramena; φ - otocenie ramena ($0, 2\pi$)

Pozn. (Matematický model robota - dve NDR druhého rádu $\rightarrow$ počet rovníc $\approx$ počet stupňov volnosťi)

7.2. NÁVRH ALGORITMU SLEDOVANIA OPTIMÁLNEJ TRAJEKTÓRIE POHYBU ROBOTA (OPTIMAL TRACKING PROBLEM)

FORMULÁCIA PROBLÉMU :

- úlohu OR NDS - robotas s 2 stupňami volnosťi, ktorého matematický model je vyjadrený v stave-vom priestore budeme riešiť algoritmom spätnoväzobného optimálneho riadenia (SOR), ktorý využíva teóriu OR s kvadratickým kritériom
- návrh deterministického regulačora podľa kvadratického kritériu vychádzia zo znalosti :

- optimálnej trajektorie pohybu — $\bar{x}^*(t)$ | P7-3
 → optimálneho časového priebehu riadiacej
veličiny — $\bar{u}^*(t)$, ktoré boli vypočítané pre
 robot algoritmom PROGRAMOVÉHO OPTIMÁLNEHO
RIADENIA (POR) ;

7.3. PROGRAMOVÉ OPTIMÁLNE RIADENIE ROBOTA

Úloha → určiť optimálne riadenie $\bar{u}^*(t)$, ktoré dy-
 namický systém (7.1) prevedie z počiatocného stavu
 $\bar{x}_0$ do koncového stavu $\bar{x}_T$, pričom ako kritérium
 optimálneho riadenia uvažujeme funkcionál

$$J = \frac{1}{2} \int_{t_0}^T w(t) \cdot u(t) dt \quad (7.2)$$

- Ak použijeme princíp maxima, uvedenú úlohu prevedieme na dvojbodovú okrajovú úlohu :

$\dot{x}(t) = f [\bar{x}(t), \bar{p}(t)] ;$	$\bar{x}(t_0) = \bar{x}_0$	(7.3)
$\dot{p}(t) = g [\bar{x}(t), \bar{p}(t)] ;$	$\bar{x}(T) = \bar{x}_T$	

- Riešenie tejto úlohy spočíva v nájdení vektora počiatocných podmienok korektora $\bar{p}(t_0)$.

Podrobnejší popis metódy (CF) a návrh algoritmu POR s využitím korekčných funkcií (Pred. 6).

$\bar{x}(0) = 0 ; \bar{x}(T) = [0.2, 0, 0.2, 0]^T$ zvolený funkcionál : $J = \frac{1}{2} \int_0^T (u_1^2(t) + u_2^2(t)) dt$

PP
Výsledky simulácií sú graficky zadzorené
(str. 147 - obr. 5.44) - TOAS → skriptá

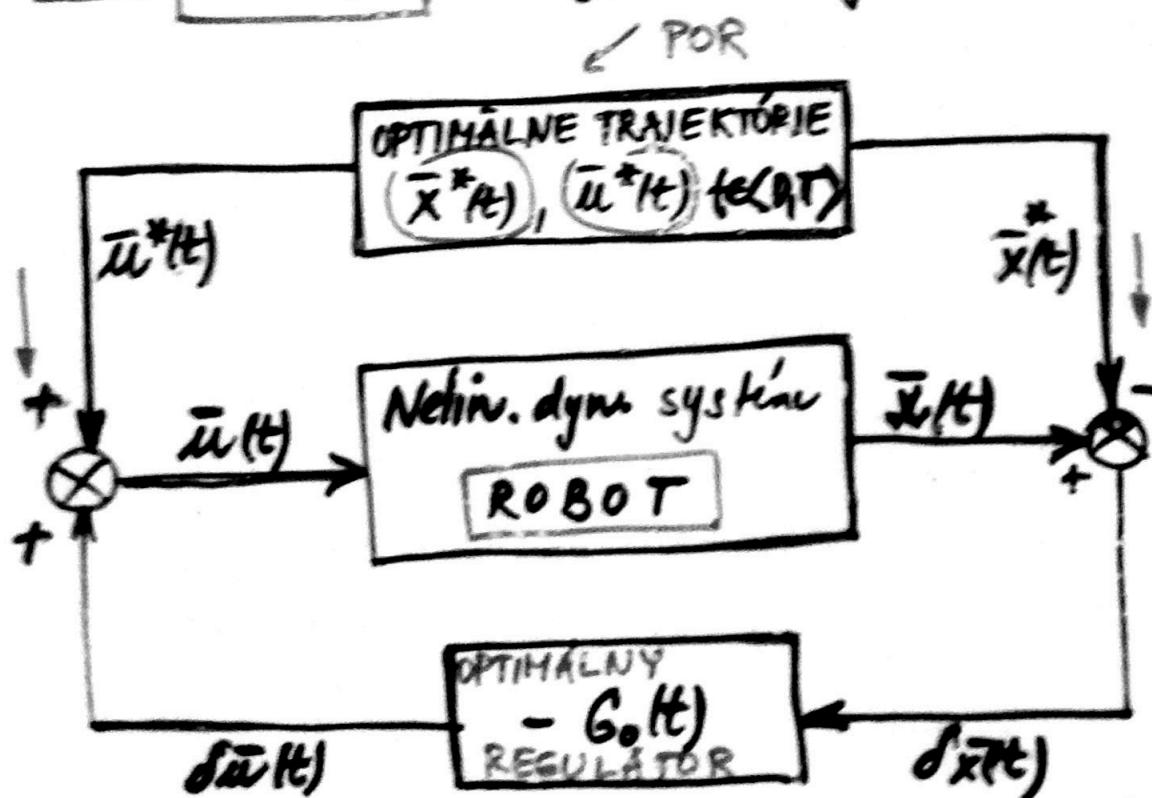
<http://cyberneticsmws.fei.tuke.sk> → Optimálne riadenie DS s využitím HWS → pozrieť stránku.

$$x_1^*(t) = k^*(t), \quad x_2^*(t) = v^*(t), \quad \dot{x}_3(t) = \psi^*(t), \quad x_4^*(t) = \omega^*(t)$$

časové príbehy programového optimálneho riadenia
+ $\mu_1^*(t)$ a $\mu_2^*(t)$

7.4. OPTIMALNE SPÄTNOVÁZOBNÉ RIADENIE (SOR)

- pri reálnych priemyselných robotoch, kde nie je splnený predpoklad o konštantnosti parametrov (nepresnosť modelu), je nutné určiť také riadenie $\bar{u}(t)$, ktoré zabezpečí pohyb DS (robot) $\bar{x}(t)$ v určitom okoli optimálnej trajektórie $\bar{x}^*(t)$ → vypočítanie z POR

Všeobecnejšia
štruktúra
SOR
cieľ riadenia
→
želané ~
optimálne
trajektórie

Z uvedeného vyplýva, že skutočný vstup – riadenie $\bar{u}(t)$ do riadeného systému je rôzny od nominálneho vstupu $\bar{u}^*(t)$. Definujeme nasledovné vzťahy

① vektor odchýlky stavu $d\bar{x}(t)$

$$d\bar{x}(t) = \bar{x}(t) - \bar{x}^*(t) \quad (7.4)$$

kde $\bar{x}(t)$ je skutočný stav NDS

$\bar{x}^*(t)$ je požadovaný stav systému ~ optimálne trajektorie pohybu vypočítané POR

② vektor korekcie riadenia $d\bar{u}(t)$

$$d\bar{u}(t) = \bar{u}(t) - \bar{u}^*(t) \quad (7.5)$$

$$\bar{u}(t) = d\bar{u}(t) + \bar{u}^*(t)$$

NS   RICE   POR

kde $\bar{u}(t)$ je skutočný vektor riadenia

$\bar{u}^*(t)$ je optimálne riadenie vypočítané algoritmom POR;

7.5. Linearizovaný perturbacný model

- Predpokladajme, že NDS (robot) sa dá vyjadriť rektorovou stavovou NDR :

$$\frac{d\bar{x}}{dt} = \bar{f}(\bar{x}(t), \bar{u}(t)) \quad (7.6)$$

kde $\bar{x}(t)$ je skutočný vektor stavu ($n \times 1$)

$\bar{u}(t)$, je skutočný vektor riadenia ($r \times 1$)

- Pre nominálne riadenie $\bar{u}^*(t)$, nominálny stav $\bar{x}^*(t)$ platí

$$\frac{d\bar{x}^*}{dt} = \bar{f}(\bar{x}^*(t), \bar{u}^*(t)) \quad (7.7)$$

- Ak pravú stranu (7.6) rozvinieme do TRaderu v okolí $\bar{x}^*(t)$, $\bar{u}^*(t)$ dostaneme : P7.6

$$\begin{aligned}\bar{f}(\bar{x}(t), \bar{u}(t)) &= \bar{f}(\bar{x}^*(t), \bar{u}^*(t)) + \frac{\partial \bar{f}}{\partial \bar{x}} \delta \bar{x}(t) + \\ &+ \frac{\partial \bar{f}}{\partial \bar{u}} \delta \bar{u}(t) + \underbrace{E_0(\delta \bar{x}(t), \delta \bar{u}(t))}_{(7.8)}\end{aligned}$$

kde $E_0(\delta \bar{x}(t), \delta \bar{u}(t)) \rightarrow$ označuje výšie členy TRaderu

- Ak (7.8) vyjadríme v maticovom tvare, pričom zanedbáme člen E_0 dostívame LINEARIZOVANÝ MODEL:

$$\dot{\delta \bar{x}}(t) = A_0(t) \delta \bar{x}(t) + B_0(t) \delta \bar{u}(t) \quad (7.9)$$

kde $A_0(t) = \frac{\partial \bar{f}}{\partial \bar{x}} \Big|_{\substack{\bar{x}^*(t) \\ \bar{u}^*(t)}}$ je časovo-premenná matica ($n \times n$), ktorú

získame z prvkov Jacobianu matice $\frac{\partial \bar{f}}{\partial \bar{x}}$ pôzdrov rypočítaných časových funkcií $\bar{x}^*(t)$, $\bar{u}^*(t)$.

$B_0(t) = \frac{\partial \bar{f}}{\partial \bar{u}} \Big|_{\substack{\bar{x}^*(t) \\ \bar{u}^*(t)}}$ je časovo-premenná matica matice typu $(n \times m)$, ktorú získame pomocou prvkov Jacobianu matice $\frac{\partial \bar{f}}{\partial \bar{u}}$ pôzdrov známych funkcií $\bar{x}^*(t)$, $\bar{u}^*(t)$.

Pozn. Rovnica (7.9) predstavuje približný model
7.6. Návrhu deterministického regulátora podľa kvadra tického kritéria

Pri riešení vydeme z približného linearizovaného perturbačného modelu (7.9) na $\langle 0, T \rangle$.

Úloha: nájsť taký vektor odchýlky riadenia $\tilde{u}(t)$ (7.7)
 na $\langle 0, T \rangle$, ktorý minimalizuje kvadratický funkcionál

$$J_{LQ} = \underbrace{\tilde{x}(T)^T F_0 \tilde{x}(T)}_{\text{terminálny člen}} + \int_0^T (\tilde{x}(t)^T Q_0(t) \tilde{x}(t) + \tilde{u}(t)^T R_0(t) \tilde{u}(t)) dt \quad (7.10)$$

$$\left. \begin{array}{l} F_0(t) \geq 0, (mxn), \quad Q_0(t) = Q_0^T(t) \geq 0, (nxn) \\ R_0(t) > 0, (m \times m) \end{array} \right\} (7.11)$$

- navrhovaný regulátor v späťnej väzbe viaže veličiny: vektor odchýlky stavu $\tilde{x}(t)$, vektor korekcie riadenia $\tilde{u}(t)$ lineárnočasovo-premenou spätnou väzbu

$$\boxed{\tilde{u}(t) = -G_0(t) \tilde{x}(t)} \quad (7.12)$$

kde $G_0(t)$ je časovo-premenou matice riadenia, (m, n)

- pre matice riadenia $G_0(t)$ platí:

$$\boxed{G_0(t) = R_0^{-1} B_0^T(t) K_0(t)} \quad (7.13)$$

kde $K_0(t)$ je symetrická matice (nxn) , ktorá je riešením Riccatiho maticovej DR:

$$\left. \begin{aligned} \dot{K}_0(t) = & -K_0(t) A_0(t) - A_0^T(t) K_0(t) - Q_0(t) + \\ & + K_0(t) B_0(t) \bar{R}_0^{-1}(t) B_0^T(t) K_0(t) \end{aligned} \right\} (7.14)$$

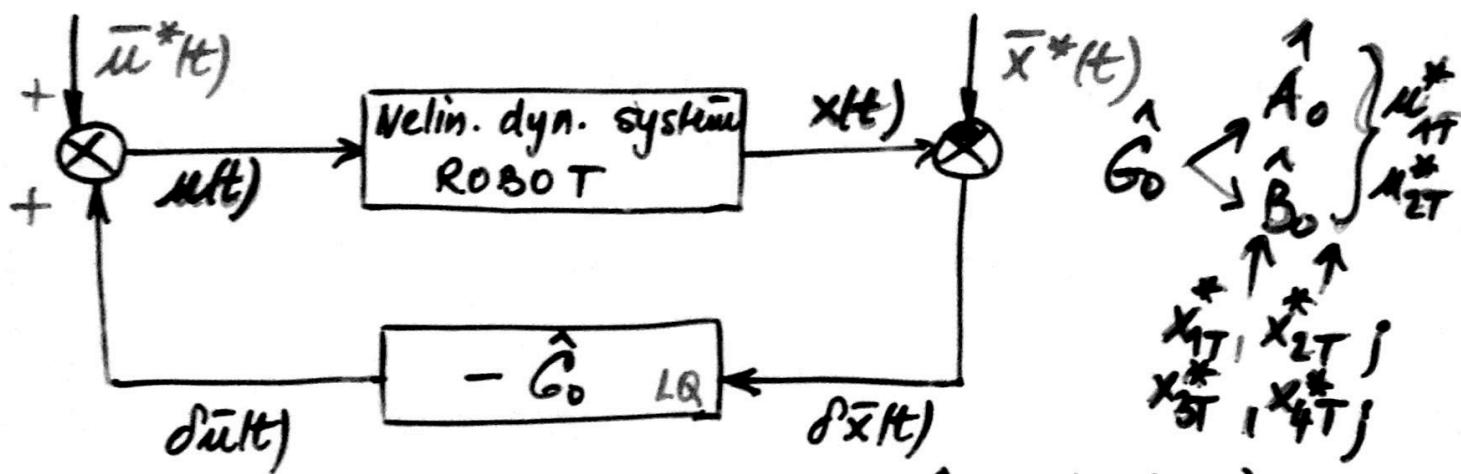
s okrajovou podmienkou $K_0(T) = F_0$

OFF-LINE

- SOR sa dá riešiť dvooma spôsobmi : p7-8
- ČASOVО - VARIANTNÝ PRÍPAD ~ matica $G(t)$ je časovo - premenná
  - ČASOVО - INVARIANTNÝ PRÍPAD ~ matica $G(t)$ je $\hat{G}_0$ - → konšt.

Štruktúra spätných väzieb pre prípad a) → obr. 7.1.

b) → obr. 7.2

obr. 7.2. Štruktúra SOR (matica $\hat{G}_0$ ~ konšt.)

Zo schém na obr. 7.1 a 7.2 ⇒ , že optimálne trajektorie $(\bar{x}^*(t))$, optimálne riadenie $(\bar{u}^*(t))$, matica riadenia $(G(t))$ môžu byť vypočítané OFF-LINE a uložené v pamäti počítača

7.7. Algoritmus pre riešenie úlohy sledovania optimálnych trajektorií pohybu NDS s využitím principu LINEAR QUADRATIC

V tejto časti uvedieme postup pre riešenie úlohy SOR (obr. 7.1, obr. 7.2) → algoritmus výpočtu deterministického regulátora pre časovo - variantný a časovo - invariantný prípad na zvolenom NDS - robot.

I MODELOVANIE

- 1) Vytvorenie matematickeho modelu robota

$$\dot{\bar{x}}(t) = \bar{f}(\bar{x}(t), \bar{u}(t), t), \text{ rovnica (7.1)}$$

- 2) Riešenie úlohy POR, kt. výsledkom je získanie opt. trajektorií $\bar{x}^*(t)$ a opt. riadenia $\bar{u}^*(t)$ na intervale $(0, T)$ s kritériom min. spotreby energie

- 3) Vyber rákových matic Q_0, R_0 v kvadratickom kri-teriu.

II VÝPOČTY OFF-LINE

- 4) Z rovnic vytvorených v kroku 1. a optimálnych trajektorií $\bar{x}^*(t), \bar{u}^*(t)$ vypočítame matice
 $\rightarrow A(t), B(t)$ — pre časovo-var. prípad,
 $\rightarrow \hat{A}_0, \hat{B}_0$ — pre časovo-invar. prípad

- 5) Matice $A(t), B(t), R_0, Q_0$ predstavujú koefi-cienty Riccatiho DR $\rightarrow$ numericky riešime na $(0, T)$ aby sme získali matice $K(t) \rightarrow G(t), \hat{R}_0, \hat{G}_0$.

III VÝPOČTY ON-LINE

6. simulácia riadiacej štruktúry na obr. 7.1 a obr. 7.2 a výpočet regulačnej odchýlky:

$$\delta \bar{x}(t) = \bar{x}(t) - \bar{x}^*(t)$$

OFF-LINE
↓

7. výpočet korekcie riadenia:

$$a) \delta \bar{u}(t) = -G_0(t) \cdot \delta \bar{x}(t); \quad b) \delta \bar{u}(t) = -\hat{G}_0 \cdot \delta \bar{x}(t)$$

8. výpočet skutočného riadenia $\bar{u}(t)$

$$\bar{u}(t) = \bar{u}^*(t) + d\bar{u}(t)$$

pričom $\bar{u}^*(t)$ bolo vypočítané algoritmom PDR
v kroku 2.

Pre konkrétnu simuláciu :

- matice R_0, Q_0 boli zvolené ako diagonálne

$$q_{ii} = 1, i = 1, \dots, 4$$

$$r_{ii} = 0,05 : 0,1 \text{ pre } i = 1, 2$$

- Výpočet matic $A_0(t)$, $B_0(t)$

$$A_0(t) = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ A_{21} & 0 & 0 & A_{24} \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ A_{41} & A_{42} & 0 & A_{44} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \bar{x}^*(t) \\ \bar{u}^*(t) \end{bmatrix}$$

$$B_0(t) = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ B_{21} & 0 \\ 0 & 0 \\ 0 & B_{42} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \bar{x}^*(t) \\ \bar{u}^*(t) \end{bmatrix}$$

Záver : Kroky 6. a 7. predstavujú simuláciu sledovania žiadanej - optimálnej trajektórii pohybu robota.